

NORGES HØYESTERETT

Den 29. november 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Falkanger og Bergh i

HR-2020-2287-U, (sak nr. 20-154090STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Torgeir Hovland Langva)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Jogeir Nogva)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens ankenektelse etter straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (2) Romsdal tingrett avsa 29. mai 2020 dom med slik slutning:
  - «1. A, født 00.00.1956, dømmes for:
    - én overtredelse av straffeloven (1902) § 196 annet ledd bokstav b,
    - én overtredelse av straffeloven (1902) § 196 første ledd, og
    - én overtredelse av straffeloven § 311 første ledd bokstav c, jf. annet leddalt sammenholdt med straffeloven § 79 (1) bokstav a til en straff av fengsel i 1 – ett – år. Varetekt kommer til fradrag med 67 – sekstisju – dager pr. 22.05.2020, jf. straffeloven § 83.
  2. A, født 00.00.1956, dømmes til å betale oppreisningserstatning til B, født 00.00.1988, med kr 100 000 – etthundretusen – innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnelse til betaling skjer.
  3. A, født 00.00.1956, dømmes til å betale oppreisningserstatning til C, født 00.00.1988, med kr 50 000 – femtitusen – innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnelse til betaling skjer.
  4. Sakskostnader idømmes ikke.»
- (3) A anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen. Han begjærte også ny behandling av de sivile kravene.

- (4) Ved Frostating lagmannsretts beslutning 18. september 2020 ble anken nektet fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (5) A begjærte omgjøring av lagmannsrettens beslutning, og anket til Høyesterett. Anken til Høyesterett gjelder saksbehandlingen. A anfører i korte trekk det følgende:
- (6) På bakgrunn av sakens bevisspørsmål var det uforsvarlig å nekte anken fremmet. Det er i denne sammenheng vist til at det faktiske grunnlaget for tiltalens post I og II ligger langt tilbake i tid, og at politiet i sin tid henla saken for så vidt gjelder tiltalens post I. Lagmannsrettens beslutning viser ikke at alle anførsler er oppfattet, og den forklarer ikke tilfredsstillende hvorfor anken ikke kan føre frem.
- (7) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle. Det anføres at lagmannsretten har vurdert spørsmålet om ankens fremme etter riktig vurderingstema, og at lagmannsrettens skjønn er forsvarlig.
- (8) Frostating lagmannsrett har i beslutning 27. oktober 2020 vurdert, men ikke funnet grunnlag for omgjøring.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. Dette omfatter blant annet om det skjønn lagmannsretten har utøvd er forsvarlig, herunder om det ut fra retts- og bevisspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. Rt-2012-1342 med henvisning til tidligere praksis. Lagmannsrettens begrunnelse må dessuten vise at tingrettens dom er undergitt en reell overprøving, jf. Rt-2008-1764 avsnitt 104.
- (10) A er domfelt for overtredelse av straffeloven 1902 § 196 andre ledd, som hadde en strafferamme på 15 år. Frem til en lovendring som trådte i kraft 1. januar 2020, kunne en anke fra siktede som angår forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn seks år – de såkalte seksårssakene – ikke nektes fremmet av lagmannsretten. Etter lovendringen gjelder imidlertid straffeprosessloven § 321 andre ledd også i disse sakene. Det innebærer at en anke kan nektes fremmet dersom lagmannsretten «finner det klart at anken ikke vil føre frem». De alminnelige utgangspunktene som er etablert gjennom praksis, vil gjelde også for Høyesteretts prøving av lagmannsrettens ankenektelse i seksårssakene. Om den nærmere anvendelse av silingsregelen i alvorlige saker uttalte departementet i proposisjonen side 20:

«Det er grunn til å forvente at noen av de alvorligste straffesakene vil reise retts- og bevisspørsmål av en slik karakter at det ikke vil være forsvarlig å nekte en anke fremmet på grunnlag av en skriftlig og forenklet behandling. På dette punkt står imidlertid ikke seksårssakene i en særlig stilling. Departementet legger til grunn at det i flere av seksårssakene vil være fullt mulig å foreta en selvstendig og reell overprøving av tingrettens dom på bakgrunn av det som er anført i anken. Som eksempel kan nevnes en bevisanke i sak om grov narkotikaovertrøvelse med en rekke tungtveiende og begivenhetsnære bevis.»

- (11) Om prøvingen heter det i HR-2020-1269-U avsnitt 17:

«Det kan ikke legges til grunn at terskelen for at lagmannsretten skal kunne nekte en anke fremmet, generelt er høyere jo mer alvorlig saken er. Vilkåret er uansett meget strengt – det må være *klart* at anken ikke vil føre frem. Etter ankeutvalgets syn kan det imidlertid være grunn til å stille særlig strenge krav til lagmannsrettens *begrunnelse* i de mest

alvorlige sakene. Som departementet peker på i det som er sitert fra proposisjonen, vil dessuten retts- og bevisspørsmålene i enkelte av de alvorlige sakene være slik at det ikke vil være *forsvarlig* 'å nekte en anke fremmet på grunnlag av en skriftlig og forenklet behandling'.»

- (12) Ved vurderingen av om det var forsvarlig å nekte anken til A fremmet, tar ankeutvalget utgangspunkt i at de alvorligste handlingene som han er dømt for, ligger 17–18 år tilbake i tid. Forholdet i tiltalens post I – som er det mest omfattende – ble opprinnelig henlagt på grunn av bevisets stilling. Avgjørelsen ble påklaget, men opprettholdt. Først etter at forholdet i post II ble anmeldt i 2016, ble det tatt ut tiltale for post I.
- (13) Hverken for post I eller post II foreligger det avgjørende tekniske bevis. I hovedsak bygger tingrettens domfellelse etter disse to postene på troverdighetsvurderinger. Det er ikke tvilsomt at de fornærmedes forklaringer understøtter hverandre, og at de også – slik både tingretten og lagmannsretten fremhever – understøttes av enkelte andre bevis. Langt på vei dreier det seg likevel om en sak hvor ord står mot ord, og hvor muntlig og umiddelbar bevisføring vil være nødvendig for å kunne foreta en reell overprøving av tingrettens dom. Først da vil As innvendinger mot tingrettens bevisvurdering kunne behandles på en forsvarlig måte.
- (14) Etter ankeutvalgets syn var det etter dette ikke forsvarlig å nekte anken over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)